

Π Ο Ρ Ι Σ Μ Α Τ Α

Α' Διεθνούς Παιδαγωγικού Συνεδρίου

Θέμα: Εκπαίδευση και Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών

1. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ, ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

Α. Προπτυχιακές σπουδές

Οι Εκπαιδευτικοί της Προσχολικής, Δημοτικής και Μέσης (Γενικής, Τεχνικής και Επαγγελματικής) Εκπαίδευσης καταρτίζονται παιδαγωγικά και ασκούνται πρακτικά στις Παιδαγωγικές Σχολές των ΑΕΙ, οι οποίες με τον τρόπο αυτό θα αποβούν ο χώρος εστίασης της Παιδαγωγικής επιστήμης στη Χώρα μας.

Πέρα από τη θεωρητική παιδαγωγική κατάρτιση, πρέπει να δοθεί μεγάλη έμφαση στην πρακτική άσκηση στα πλαίσια των προπτυχιακών σπουδών στα ΑΕΙ. Η άσκηση αυτή προϋποθέτει τη στενή συνεργασία ΑΕΙ, Εκπαιδευτικών και Μαθητών και γίνεται περιοδικά, σε συνάρτηση με τη γενικότερη πορεία των σπουδών των υποψηφίων Εκπαιδευτικών, σε πειραματικά και κοινά σχολεία. Η εκπαίδευση των Εκπαιδευτικών ενώ είναι μονοφασική, συνδυάζει δηλαδή χρονικά τη θεωρία και την πράξη, διασφαλίζει παράλληλα απρόσκοπτες σπουδές στη μειοψηφία εκείνη των φοιτητών των λεγόμενων καθηγητικών Σχολών, οι οποίοι δεν επιθυμούν να σταδιοδρομήσουν ως εκπαιδευτικοί.

Κρίνεται απαραίτητη η θεσμοθέτηση κάποιου τρόπου επιλογής των υποψηφίων Εκπαιδευτικών είτε πριν από την έναρξη είτε κατά τη διάρκεια των σπουδών, ώστε να αποκλειστούν άτομα τα οποία δεν διαθέτουν ικανότητα επικοινωνίας με τους νέους ή παιδαγωγική και ψυχολογική επάρκεια.

Β. Μεταπτυχιακές σπουδές

Οι μεταπτυχιακές σπουδές των Εκπαιδευτικών γίνονται από τα Παιδαγωγικά Τμήματα στα πλαίσια των Μεταπτυχιακών Σχολών των ΑΕΙ.

Γ. Επιμόρφωση

Η επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών είναι υποχρεωτική βραχύχρονη, διαρκής, καθολική, αποκεντρωμένη και προσαρμόζεται στις τοπικές συνθήκες και στις ανάγκες των Εκπαιδευτικών.

Η οργανωτική ευθύνη της επιμόρφωσης μπορεί να ανήκει στις οργανώσεις των Εκπαιδευτικών και στις Εκπαιδευτικές αρχές, ενώ η επιστημονική διασφάλιση των προγραμμάτων της επιμόρφωσης αναλαμβάνεται από τα ΑΕΙ, άλλα ιδρύματα τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης ή άλλα επιστημονικά ιδρύματα.

2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Α. Σκοποί (γενικός σκοπός — ειδικοί σκοποί)

Είναι απαραίτητη η κατάρτιση ενός προγράμματος σπουδών το οποίο θα διευκολύνει τη θεωρητική κατάρτιση και την πρακτική άσκηση του εκπαιδευτικού κάθε βαθμίδας και κατηγορίας, ώστε να επιτευχθεί η συγκρότηση μιας προσωπικότητας πνευματικά αυτόνομης και επαγγελματικά άρτια καταρτισμένης σε βαθμό που να μπορεί με τη σειρά του να διευκολύνει αποτελεσματικά την ανάπτυξη της προσωπικότητας των μαθητών.

Ειδικότερα, είναι επιθυμητό να βοηθήσει τον εκπαιδευτικό, το πρόγραμμα σπουδών, στα παρακάτω:

- α) Να γνωρίσει τους ειδικούς σκοπούς των αντικειμένων που θα διδάξει, μέσα στα πλαίσια της λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος (δηλ. να γνωρίσει το *ΓΙΑΤΙ* θα διδάξει αυτά που θα διδάξει).
- β) Να γνωρίσει το αντικείμενο που θα διδάξει (δηλαδή το *ΤΙ* θα διδάξει).
- γ) Να γνωρίζει τους μαθητές στους οποίους (ή τους οποίους) θα διδάξει (δηλ. το *ΣΕ ΠΟΙΟΥΣ* θα διδάξει).
- δ) Να γνωρίσει τα μέσα και τις μεθόδους που μπορεί και πρέπει να χρησιμοποιήσει στη διδασκαλία του σε κάθε περίπτωση (δηλ. το *ΠΩΣ* θα τα διδάξει).
- ε) Να αναπτύξει ο ίδιος την προσωπικότητα και τα χαρακτηριστικά που απαιτούνται για την άσκηση σε ικανοποιητικά επίπεδα του λειτουργήματος του εκπαιδευτικού.

Β. Αρχές

Ένα πρόγραμμα σπουδών, για να αποτελέσει αποτελεσματικό μέσο στη διαδικασία εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών, πρέπει να βασίζεται στις παρακάτω τουλάχιστον αρχές.

- α) Πρέπει να θεωρηθεί ως μέρος μιας διαδικασίας εκπαίδευσης/επιμόρφωσης που εκτείνεται από την κατάλληλη επιλογή των υποψηφίων εκπαιδευτικών μέχρι την αποχώρησή τους από την ενεργό υπηρεσία.
- β) Πρέπει να χαρακτηρίζεται για την ευκαμψία του: πέραν ενός υποχρεωτικού κορμού μαθημάτων, είναι απαραίτητο να υπάρχουν και ουσιαστικά περιθώρια επιλογής αντικειμένων αλλά και δραστηριοτήτων από μέρους του σπουδαστή.
- γ) Πρέπει να επιτρέπει και να διευκολύνει την κινητικότητα των σπουδαστών από κατεύθυνση σε κατεύθυνση σπουδών.
- δ) Πρέπει να είναι άμεσα συνδεδεμένη η θεωρία με την πράξη της πρώτης γραμμής, και να είναι το πρόγραμμα αποτελεσματικά συνδεδεμένο με τους σκοπούς του προγράμματος της βαθμίδας για την οποία προορίζονται οι εκπαιδευτικοί.
- ε) Στην κατάρτιση και στο περιεχόμενο του προγράμματος πρέπει να αντανακλάται η σύγχρονη δυναμική αντίληψη των ρόλων του εκπαιδευτικού τόσο στη διδακτική πράξη όσο και στις γενικότερες ανάγκες της κοινωνίας.

Γ. Το περιεχόμενο του προγράμματος

Από τους παραπάνω γενικούς και ειδικούς σκοπούς, καθώς και τις αρχές που διατυπώθηκαν, καθορίζεται και το περιεχόμενο του προγράμματος σπουδών στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών, το οποίο και συνοψίζεται όπως παρακάτω, σε ομάδες μαθημάτων και δραστηριότητες.

- α) Μαθήματα επιστημονικής κατάρτισης, ανάλογα με την ειδίκευση και τον κλάδο του εκπαιδευτικού, ώστε να είναι έτοιμος να τα διδάξει στους μαθητές.
- β) Μαθήματα παιδαγωγικής κατάρτισης, κοινά για όλους τους κλάδους και ειδικευμένα, ώστε να είναι ο εκπαιδευτικός εφοδιασμένος με το ψυχοπαιδαγωγικό κλπ. υπόβαθρο που απαιτείται για το ρόλο του.
- γ) Μεθοδολογία της διδασκαλίας και δραστηριότητες πρακτικής άσκησης (Πρακτικές Ασκήσεις Διδασκαλίας), ώστε να αποκτήσει την απαραίτητη πρακτική εμπειρία και επαφή με την τάξη και το κοινωνικό της περιβάλλον.

Δ. Η Αξιολόγηση του Προγράμματος

Ένα πρόγραμμα σπουδών στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών πρέπει να αξιολογείται επί μόνιμου βάσεως, έτσι ώστε να είναι δυνατή η αναπροσαρμογή και βελτίωσή του.

Για το σκοπό αυτό επιβάλλεται η δημιουργία ενός μόνιμου μηχανισμού

αξιολόγησης του προγράμματος, ο οποίος πρέπει να είναι οργανικό μέρος της διαδικασίας και θα δίνει συνεχή ανατροφοδότηση για τη βελτίωση του προγράμματος.

3. ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Διαπιστώθηκε ότι στον τομέα των πρακτικών ασκήσεων των υποψηφίων εκπαιδευτικών η κατάσταση δεν είναι καθόλου ικανοποιητική.

Είναι ανάγκη οι Πρακτικές Ασκήσεις να αποτελέσουν σημαντικό τμήμα του όλου προγράμματος σπουδών, ώστε να καλύπτουν τουλάχιστον ποσοστό 30%.

2. Διαπιστώθηκε η ανάγκη καθορισμού των στόχων των Π.Α. με βάση τα αναλυτικά προγράμματα, τις απαιτούμενες δεξιότητες, την προσωπικότητα και την αποστολή του δασκάλου στο κοινωνικό περιβάλλον του.
3. Κατά τη σύνταξη του προγράμματος σπουδών οι Π.Α. να κατέχουν «αξονική θέση», να λαμβάνεται δε υπόψη η ιδιαιτερότητα κάθε εκπαιδευτικής βαθμίδας για τη διαφοροποίηση σχετικά με τη μορφή, διάρκεια, θέση και σειρά μέσα στο συνολικό πρόγραμμα.
4. Κατά την εφαρμογή του προγράμματος θα πρέπει να καταβάλλεται προσπάθεια, ώστε οι Π.Α., σε συνδυασμό με τη θεωρητική κατάρτιση, να έχουν χαρακτήρα προοδευτικό (αλληλεξάρτηση θεωρίας και πράξης), να διακρίνονται σε Π.Α. που γίνονται κατά τη διάρκεια της φοίτησης και σε εκείνες που γίνονται κατά τη διάρκεια των διακοπών ανάμεσα στα 6/μηνια.

Στο 3ο και ιδίως στο 4ο έτος οι Π.Α. θα πρέπει να έχουν κυρίως χαρακτήρα εφαρμογής.

5. Οι Π.Α. να μην είναι «σχηματοποιημένες», ώστε να παρέχουν τη δυνατότητα χρησιμοποίησης ποικιλίας μοντέλων.
6. Στην οργάνωση και διεξαγωγή των Π.Α. συμμετέχουν ενεργά οι εκπαιδευόμενοι, οι διδάσκοντες στο Παιδαγωγικό Τμήμα του Πανεπιστημίου, καθώς και άλλοι εκπαιδευτικοί (κατάλληλοι δάσκαλοι και σχολικοί σύμβουλοι).

Επισημαίνεται η ανάγκη για τη δημιουργία κατηγορίας εκπαιδευτικών, οι οποίοι θα συνεργάζονται στην εφαρμογή προγραμμάτων Π.Α.

7. Να παρέχεται η δυνατότητα στο διδακτικό προσωπικό των Παιδαγωγικών Τμημάτων να μεταφέρει τη θεωρία στην πράξη και με παραδειγματικό τρόπο.
8. Μεγάλη σημασία αποδίδεται στη δημιουργία ειδικού τομέα, σε κάθε παιδαγωγικό τμήμα, που θα έχει την ευθύνη (σε συνεργασία με εκπροσώπους του ΔΕΠ, των φοιτητών και των αρμόδιων εκπαιδευτικών αρχών) για την κατάστρωση και εφαρμογή των προγραμμάτων

Π.Α. και την έρευνα στην αναζήτηση και πειραματική εφαρμογή νέων μορφών Πρ. Ασκήσεων.

9. Για τις Πρακτικές Ασκήσεις θα χρησιμοποιούνται εκτός από τα Πειραματικά σχολεία των Παιδαγωγικών Τμημάτων και άλλα σχολεία που λειτουργούν στην πόλη και την ευρύτερη περιοχή της έδρας του Πανεπιστημίου.
10. Η αξιολόγηση είναι απαραίτητο συμπλήρωμα της άσκησης και πρέπει να γίνεται αμέσως μετά τη διεξαγωγή της με όλα τα δυνατά μέσα και πρέπει να είναι κυρίως διαγνωστικής φύσης. Στην αξιολόγηση συμμετέχουν οι καθηγητές, οι εκπαιδευτικοί των σχολείων, οι επιβλέποντες εκπαιδευτικοί και οι ασκούμενοι.
11. Οι Π.Α. να κατέχουν «αξονική θέση» στα προγράμματα *Επιμόρφωσης των Εκπαιδευτικών*.